

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Acta et decreta

Hieronymus von Croaria

[Hagenau], 11. Apr. 1500

Sequitur modus observandus in publica sessione conciliorum generalium
practicatus et observatus in concilio Constantiensi

[urn:nbn:de:bsz:31-313501](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-313501)

quoscunq; pcedere sine alij vel alijs vices suas comittere aut alio
quos vltra vnam dietam a fine dioc, eorūdem trahere psumat: z
de duabus dietis in concilio generali q̄ alijs quibuscunq; p̄stituen-
tibus Romān. pontificum tam de iudicijs delegatis q̄ perso-
nis vltra certū numerū ad iudiciū nō vocandis aut alijs editis
qui possent in hac pte vestre iurisdictioni aut potestati eiusq; libe-
rō exercitio quolibet obviare: seu si aliquib; cōiter v̄l diuisim ab
eadē sit sede indultū q̄ interdicti suspendi v̄l excoicari seu vltra v̄l
extra loca ad iudiciū euocari nō possint p̄ lras aplicas n̄ facietes
plenā z exp̄ssam ac de verbo ad verbū de indulto h̄mō l̄z eoz p̄-
sonis locis z ordinib; z noib; p̄p̄is mentionē z q̄libet alia dicte
sedis indulgentia generali vel speciali cuiuscunq; tenoris existat p̄
quā p̄sentib; nō exp̄ssam vel totaliter nō insertā nostre iurisdictioni
n̄s explicatio in hac pte valeat quolibet impediri. z de q̄ cuiuscunq;
toto tenore de verbo ad verbū in nostris litteris habenda sit mē-
tio specialis. Datū Constañ. viij. kal. Martij. Pontificatus no-
stri Anno p̄mo.

Sequit̄ modus obseruandus in publica sessio-
ne concilioꝝ generalium practicus z obserua-
tus in concilio generali Constañ.

Rimo in loco vbi tenet̄ sessio celebrabit̄
missa solennis de sp̄s̄sancto q̄
cūq; tpe p̄ cardinales vel alium plātū ad hoc depu-
tātū. Qua missa durante om̄s plati suis habitib; cō-
suetis sunt induci z sedent in loco dicte sessionis fm
suas dignitates z prerogatiuas. Predicta aut̄ missa finita om̄s pla-
ti in eadem sessione ex̄sistentes induit̄ se pluuiatib; z h̄nt mitras
albas, solo p̄sidente vel celebrante in concilio excepto q̄ habz mitrā
aurifrigatā z gemmatā ac notabiliter ornatā. Qui quidē p̄sides
vel celebrans associatus diacono z subdiacono ac alijs mltis in
habitibus ecclesiasticis sedet in cathedra in medio chori habēs
dorsum ad altare z vultū ad alios platos. Prelatis iḡ sic induit̄
z ornatis cantores cantāt antiphonā. Exaudi nos dñe qm̄ bens̄-
gna est misericordia tua fm multitudinē miserattonū maz respice
nos dñe. p̄. Saluū me fac dñe qm̄ intrauerūt aque vsq; ad animā

mea. Gloria patri etc. Quia antiphona cantata diaconus clamat
alta voce. Orate. Quo dicto omnes plati flectunt genua et per aliquod
interuallum orant sub silentio sine deuotiones suas. et postquam in il
la oratione per aliquod competens interuallum steterunt Ideo dia
conus iterum clamat alta voce Erigite vos. et tunc omnibus pla
tis surgentibus et stantibus erectis: ipse presidens vel celebrans.
etiam hanc dicit orationem alta voce. Oremus. Oratio

Adsumus domine sancte spiritus adsumus peccati quidem inhumanitas
te detenti sed in nomine tuo specialiter aggregati: ueni ad nos et esto
nobiscum et dignare illabi cordibus nostris. et doce nos quid agamus
mus quo gradiamur. et ostende quid efficere debeamus ut te auxili
ante tibi in omnibus complacere valeamus. Esto solus sugge
stor et effector iudiciorum nostrorum. qui solus cum deo patre et eius fi
lio nomen possides gloriosum qui summam diligis iniquitatem. non in
sinistrum nos ignorantia trahat: non fauor infectat: non acceptio
muneris vel persone corrumpat. sed iunge nos tibi efficaciter soli
tue gratie dono ut simus in te uerum: et in nullo deuenimus a uer
ro. quatenus in nomine tuo collecti sic in cunctis teneamus cum mo
deramine pietatis iusticiam: ut hic a te non dissentiat sententia nos
tra et in futuro per bene gestis persequamur premia sempiterna. Amen.

Predicta uero oratione finita: iterum diaconus dicit alta voce
Orate. Quo dicto omnes ut premissum est flectis genibus orant. et fa
cto paruo interuallo diaconus iterum dicit alta voce Erigite vos
Tunc omnibus erectis presidens vel celebrans dicit iterum hanc
orationem. Oremus. Oratio.

Uentibus nostris quosumus domine spiritum sanctum benignus infunde: quatenus
nus in nomine tuo collecti sic in cunctis teneamus cum moderamine pie
tatis iusticiam ut hic a te in nullo dissentiat uoluntas nostra: sed spem rationabi
lia meditates que tibi sunt placita exequamur in factis. Per dominum etc.
Quibus sic factis: omnes flectant genua: et diaconus et subdiaconus uel
alii duo deputati ante altare stantes incipiunt letantiam. cantoribus et
alijs rudentibus. Et quando uentus ad illud locum. ut dominum applicum: presidens
vel celebrans que cum alijs stabat flectis genibus surgit et uertens se ad
congregationem et dando benedictionem cantando dicit: ut hanc sanctam
sy nodum et omnes gradus ecclesiasticos benedicere regere et
consuare digneris. cantoribus respondentibus qualibet uice
predicta Te rogamus audi nos. Completa uero letantia presidens

Equitalem

vel celebrans dicit Oremus, quo dicto diaconus dicit, flectamus genua, et subdiaconus dicit leuate. Deinde celebrans dicit hanc orationem. Da quesumus ecclesie tue misericors deus ut spiritu sancto congregata hostili nullatenus incurfione turbet, per dominum. His vero completis diaconus habens librum supra pulpetum in altare et celebrantes dispositum accensis cereis circa ipsum pulpetum incipit euangelium quod ad legendum sibi est ordinatum. Quo euangelio perlecto celebrans primo facit collationem exhortando omnes et singulos ad sollicitam meditationem et curam de et super omnibus causis propter quas sacrosancta synodus est congregata. Deinde flexis genibus incipit alta voce hymnum. Veni creator spiritus, quem hymnum cantant alternatim existens, in sessione cum cantoribus, quo hymno solemniter et deuote decantato domini clerici induti supplicibus et astantes presidenti dicunt versiculum, Emitte spiritum tuum et creabuntur, Respondeo, et renouabis faciem terre. Postea celebrans dicit hanc orationem.

Oremus.

Deus qui corda fidelium sancti spiritus illustratione docuisti da nobis in eodem spiritu recta sapere et de eius semper consolatione gaudere, per dominum nostrum Iesum Christum etc.

Postmodum duo predicti clerici vel diaconus et subdiaconus discunt Benedicamus domino, Respondeo, Deo gratias.

His autem omnibus completis idem presidentis vel celebrans et omnes alii prelati sedent et ponunt manus in capitibus suis. Et tunc unus prelati ad hoc deputatus legit decreta in illa sessione expedienda. Et in eodem ambone cum dicto prelato legente ipsa decreta erant presidentes nationum tempore concilii Constantiensi, et respondere quilibet presidentis placet, pro natione sua. Presidentis vero generalis in dicta sessione respondebat etiam placet, etiam pro sacro concilio et collegio generali. Decretis vero perlectis et respondere placet. Et dicto Te deum laudamus cum oratione de spiritu sancto omnes depositis pluralibus et mitris sumunt habitus suos consuetos et recedunt.

Hos igitur preinserta gesta ac decreta ne cuiusuis impugnationis iaculis subiaceant tempore precedente auctoritate vltis ecclesie volumus statuimus ac decernimus et mandamus quatenus prefatis decretis gestis superius insertis in iudiciis et extra vbi cuiusque producta et

hibita q̄ fuerint vel offensa in om̄ibz 2 p om̄ia stetur ac fides pleo-
naria adhibeat. perinde ac si bulla eiusdem Constañ. synodi bul-
lata forent nec ad illor. pbatonē aliis adminiculū quōlibet req̄-
rat. Nulli ergo oīno hoīm liceat hanc paginā nre voluntatis sta-
tuti decreti 2 mādati infringere vel ei ausu temerario p̄trare. Si
q̄s aut̄ hoc attemptare p̄sumperit indignationē oīpotētis dei et
v̄lis ecclesie se noverit incursum. Datū Basilee p̄die nonas Fe-
briuarij. Anno a natiuitate dñi. M. cccc. xliij.

Subscripta gesta 2 decreta sacri concilij Constañ. cōco: datis
cū volumine 2 tenore sub bulla sacri concilij Basiliē. plumbea
bullatis 2 manibz pprijs dīctor. dñor. depuratoz subscriptis fa-
cta collatione p me Wicbalelem galteri notariū ipsius sacri con-
cilij Basiliē. redacta in nonaginta octo cartis seu folijs p̄sentī in
numero huiusmodi computato.

Ego Johannes huober ex Jnderthorff quā alias v̄llam bassam
vocat Brūnen. dioc. artū liberaliū magistr. 2 sacre theologie
baccalarius. sessiōes 2 decreta sacrosancti magni 2 generalis cō-
cilij Constañ. p̄scripta ab exemplari autētico collationato 2 bul-
la plumbea pendente in cordula sericea roborato: in vno missionis
spūsancti in specie colūbe: in altero vero lateribz hor. verborum
sacrosancta generalis synodus Basiliē. sculpturas sup̄ in p̄nci-
pio depictas p̄tinentē 2 p̄fata cordula sericea p om̄s cartas infer-
rioris marginis transeunte manu ppria descripsi atq̄ p̄sumant. x.
kal. Julij. Anno a natiuitate dñi. M. cccc. xc.

Concordant sessiones 2 decreta sup̄ascripta sacri gñalis sc̄s
lij Constañ. cū exemplari de pergamento bulla plumbea sacre ge-
neral' synodi Basiliē. mō forma 2 notario q̄bo sup̄ bullato 2 au-
scultato facta vna cū p̄fato maḡo Joh̄e sup̄ceptor. scriptore colla-
tiōe diligentī p me Wathia Strimbach clerici Eisteten. dioc. pu-
blicū sacra ap̄lica aucte notariū subscriptū rogatū 2 requisitū in
fidei 2 testimoniū oīm 2 singulor. p̄missor. redacta in centū v̄s-
gintitribz folijs p̄sentī in nūero computato quod p̄testor manu 2
signito solito meis pprijs.